Már a csecsemõ is gondolkodik?

A gondolkodás mérföldkövei

Az újszülöttekrõl már rég nem hiszik azt, hogy passzívak és tudatlanok. Korábban elterjedt hiedelem volt, hogy amíg a kicsik nem tanulnak meg egy nyelvet, és nem fejezik ki magukat beszéd útján, addig képtelenek gondolkodni és komplex képzeteket kezelni. Ma már tudjuk, hogy ez messze áll az igazságtól. A kisbabák már születésük elõtt elkezdenek tanulni és nagyon is figyelnek a környezetükben zajló dolgokra. Már a legfiatalabbak is aktívan tanulnak. Rengeteg információt gyûjtenek be és dolgoznak fel, ami a világról való tudásukat gazdagítja. A következõ „mérföldkövek” azt tekintik át, hogyan fejlesztik a babák az érzékelési és ezáltal a gondolkodási képességeiket.

Születéstõl 3 hónapos korig

A kisbabák születésük után (sõt, születésük elõtt is!) készek arra, hogy feltérképezzék és megértsék, megtanulják a világot – és ehhez remek érzékszervek állnak a rendelkezésükre. A legtöbb kisbaba születése után nem sokkal már nagyon sok mindenre képes.

- Ellát 25-31 cm-re.
- Képes fókuszálni és követni mozgó tárgyakat, pl. emberi arcokat.
- Látja az összes színt és képes megkülönböztetni árnyalatokat és élénk-pasztellszíneket.
- Meg tud különböztetni hangfekvéseket, hangszíneket és hangerõket.
- Érzi az édes, sós, savanyú, keserû ízeket.
- Arckifejezéssel reagál erõs ingerekre (mint pl. szagok).
- A kontrasztos színeket és geometriai formákat preferálja
- Képes az anticipációra – pl. elkezd szopizni, ha meglátja a mellbimbót.

3-6 hónapos kor között

A babák érzékelési képességei villámgyorsan fejlõdnek. Ebben a korban egy kisbaba már a következõkre képes:

- Felismer és megismer arcokat.
- Különbséget tesz az emberek között a tekintetben, hogy milyen a hangjuk, a külsejük, az illatuk és az érintésük.

- Reagál és utánozza mások arckifejezéseit, így is kommunikál.

- Ismerõs hangokra élénken reagál.

6-9 hónapos kor között

A kutatók ma már bizonyosak abban, hogy már egészen kicsi babáknak vannak fogalmaik arról, hogyan mûködnek a világban a dolgok.

- Furának találják a „lehetetlen” eseményeket, pl. a normál tárgyak lebegését a föld felett.

- Különbséget tesznek élõ és mozgó, ill. élettelen és mozgásra képtelen tárgyak között és megértik, hogy az élettelen tárgyaknak külsõ erõre van szükségük ahhoz, hogy mozgásba lendüljenek.

- Különbséget tesznek mennyiségek között, úgy mint két képen látható tárgyak mennyiségei között.

- A tárgyak relatív méretével próbálják megbecsülni azt, hogy milyen közel vagy távol helyezkednek el, vagyis viszonyítanak.

9 hónapos és 1 éves kor között

Ahogy növekszenek, a babák továbbra is teljes lendülettel vizsgálják, hogyan mûködik a világ, és koncepciókat alakítanak ki, ahogy azt fent is láthattuk. E korban már:

- Kialakul a tárgyállandóság – megértik, hogy valami akkor is létezik, ha nem látják.

- Reagálnak egyszerû instrukciókra és válaszolnak kérdésekre gesztusokkal, vagy egyes szavakkal.

- Utánozzák a gesztikulációt és az emberi tevékenységeket.

- Céltudatosan vizsgálják egy-egy tárgy paramétereit, pl. azt, hogy valami befér-e egy dobozba, és aztán mi történik, ha a dobozt megfordítják.

- Kedvelik a képeskönyveket.

1 és 2 éves kor között

A gyerekek ebben a korban már intenzíven és koncentráltan vizsgálják a felnõttek tevékenységeit és õk maguk is megpróbálkoznak velük.

- Utánozzák, adaptálják a felnõtt mozgásokat és beszédet.

- Megértik a beszéd nagy részét és az utasításokat, kéréseket, és ennek megfelelõen reagálnak.

- Egyforma tárgyakat össze tudják válogatni, képesek egyszerû kirakósok összerakására.

- Megismerik és azonosítják a hasonló dolgokat a képeskönyvekben felnõtt segítségével.

- Különbséget tesznek „én” és „te” között.

2 és 3 éves kor között

A gyerekek rengeteget tanulnak saját felfedezéseikbõl és vizsgálódásaikból, és a nyelvi fejlõdés sokszor robbanásszerû ebben a korban. A legtöbb gyermek már képes a következõ dolgokra:

- Utasításokat, kéréseket végre tud hajtani.

- Kiválaszt könyveket, a könyvbéli dolgokat megnevezi, és nagyon sok különbözõ dolgot felismer egyetlen képen.

- Tárgyakat és dolgokat kategóriák szerinti csoportosít.

- Méretük és színük szerint sorba rendezni tárgyakat, pl. a karikákat a rúdon.

- Megismerik és megnevezik önmagukat a tükörben.

- Bizonyos fokig megértik a következményeit annak, ha õk tesznek másokkal valamit.

- Megfigyelnek és utánoznak komplex felnõtt viselkedés-formákat, mint takarítás, stb.

Békési Zsuzsanna

Kérdezz a Grilla Stúdió tanácsadójától, Békési Zsuzsanna neveléstudományi szakembertõl!

A szerzõ korábbi cikke(i):

-

Mozgás = tanulás